

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Akateeminen rehtori
Päätös 16/2023 S
dnro 1940/00.00.02/2023

1 (1)

PÄÄTÖS YKSILÖLLISISTÄ OPINTOJÄRJESTELYISTÄ

Vahvistan yksilöllisiä opintojärjestelyitä koskevan toimintamallin (Liite 1). Toimintamalli tulee voimaan 1.8.2023. Valtuutan opintopalvelut tekemään tarvittaessa toimintamalliin vähäisiä teknisiä muutoksia.

(Päätös on allekirjoitettu ja päivätty sähköisesti)

Tapio Määttä
Akateeminen rehtori

LIITTEET

Liite 1. Yksilölliset opintojärjestelyt -toimintamalli

JAKELU

Rehtori
Hallintojohtaja
Dekaanit
Varadekaanit
Laitosten ja osastojen johto
Tiedekuntien opintoasioista vastaavat
OPI
ISYY

Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti UEF Sign-järjestelmällä
This document has been electronically signed using UEF Sign

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Päiväys / Date: 05.06.2023 14:54:41 (UTC +0300)

Tapio Määttä

Akateeminen rehtori

Yliopiston johto

+358505751589

tapio.maatta@uef.fi

Organisaation varmentama (UEF käyttäjätunnus)
Certified by organization (UEF user account)

YKSILÖLLISET JÄRJESTELYT OPINNOISSA

Milloin opiskelijalla on oikeus yksilöllisiin opintojärjestelyihin?

Jokaisella opiskelijalla on oikeus yksilöllisiin opintojärjestelyihin terveydellisten syiden perusteella. Perusteena voi olla mikä tahansa terveydellinen syy, kuten lukihäiriö, aistivamma, mielenterveyden häiriö tai oppimisvaikeus. Yksilöllisiä opintojärjestelyjä voidaan tehdä myös silloin, kun vamman tai sairauden aiheuttama haitta on tilapäinen, kuten seuraus onnettomuudesta.

Opintojohtosäännön mukaan opintojakson vastuopettaja voi yksittäistapauksissa sopia opiskelijan kanssa, että opiskelija suorittaa opintojakson eri tavalla kuin mitä opetussuunnitelmassa on määrätty. Poikkeuksen myöntämiseen on oltava erityisen painava syy. Syy voi olla esimerkiksi lyhytaikainen sairaus, kuten influenssa, norovirus, flunssa tai korona. Kielitaitoon liittyvänä yksilöllisenä järjestelynä opettaja voi sopia opiskelijalle mm. oikeuden käyttää sanakirjaa. Näissä tilanteissa opettaja voi sopia järjestelyistä suoraan opiskelijan kanssa vaikkapa sähköpostilla ilman tiedekunnan suositusta.

Opiskelijan kaikki elämäntilanteet eivät oikeuta yksilöllisiin järjestelyihin. Järjestelyjä ei tehdä esimerkiksi siitä syystä, että opiskelija asuu muualla kuin kampuspaikkakunnalla. Yksilöllisiä järjestelyitä ei tehdä myöskään opiskelijan työelämäkiireiden, eikä läheisten hoitamisesta ja huolenpidosta aiheutuvien syiden vuoksi.

Opiskelija on pääsääntöisesti oikeutettu vastaaviin yksilöllisiin opintojärjestelyihin opetuksessa kuin mitä hänelle myönnetty valintakokeessa. Koska opetustilanne kuitenkin eroaa opiskelijavalintatilanteesta, päätös yksilöllisistä järjestelyistä valintakokeessa ei ole voimassa automaattisesti voimassa opetustilanteessa. Hänen tulee siis hakea järjestelyjä uudelleen opiskelijavalinnan jälkeen.

Yliopiston kaikilla opiskelijoilla on oikeus hakea yksilöllisiä opintojärjestelyjä. Tutkinto-opiskelijoiden ohella myös esimerkiksi avoimia yliopisto-opintoja suorittavilla on oikeus niihin.

Mitä ovat yksilölliset järjestelyt?

Yksilölliset järjestelyt voivat koskea opetustilanteita, tenttejä ja muita opetukseen liittyviä tilanteita, kuten harjoittelua ja opetukseen liittyviin ryhmätilanteita. Järjestelyt voivat koskea myös opiskeluun liittyvää ohjausta ja opiskeluun kuuluvia palveluja.

Esimerkkejä yksilöllisistä opintojärjestelyistä:

- mahdollisuus käyttää apuvälineitä (esim. tietokone, pistenäyttö tai induktio, sanakirja).
- mahdollisuus lisäaikaan, lisävalaistukseen, erilliseen koetilaan tai muihin tilajärjestelyihin.
- materiaaleihin liittyvät järjestelyt (esim. mahdollisuus saada tenttikysymykset isommalla fonttikoolla, luentomateriaali etukäteen, äänikirja tai luennon striimaus tai tallennus).

- palveluihin liittyvät järjestelyt (mahdollisuus käyttää avustajaa tai tulkkia, huom! yliopisto ei ole velvollinen hankkimaan avustajaa tai tulkkia, vaan se kuuluu hakijalle/opiskelijalle itselleen).
- opintojakson tai opintojaksoon kuuluvan tentin tai muun opintosuorituksen vaihtoehtoinen suoritustapa (esim. suullinen tentti, opintojakson suorittaminen tentin sijaan oppimistehtävin, opintojakson suorittaminen osissa).

Käytännössä opintojärjestelyt ovat henkilökohtaisia ratkaisuja opintojakson osaamistavoitteiden saavuttamiseen. Kyse on opintojakson suorittamistapoihin liittyvistä ratkaisuista.

Yksilöllisten opintojärjestelyiden toteuttaminen ei tarkoita opintojakson vaatimustason tai osaamistavoitteiden laskemista. Opintojakson opettajan vastuulla on, että osaamistavoitteet säilyvät samana kaikille opiskelijoille.

Ohjeet opiskelijalle

1. Voit ottaa yksilöllisen opintojärjestelytarpeesi esille koska tahansa opintojesi aikana: joko aloittaessasi opinnot tai silloin, kun tarve järjestelyihin ilmenee.
2. Tee hakemus yksilöllisistä järjestelyistä. [Hakemuksen pääset täyttämään tästä](#) (linkki, word). **Kerro hakemuksessa, millaisia yksilöllisiä opintojärjestelyjä haet sekä millä perustein tarvitset järjestelyjä.**
  - Voit hakea yksilöllisiä järjestelyitä ainoastaan joihinkin opintoihisi, kuten pelkääksään kielikeskuksen opintoihin. Voit myös hakea kielten osalta erilaisia järjestelyitä kuin muihin opintoihin.
3. **Liitä hakemukseesi liitteet**
  - Jos haet yksilöllisiä järjestelyitä vamman tai sairauden takia, liitä hakemukseen lääkärinlausunto.
  - Jos haet yksilöllisiä järjestelyitä lukemisen tai kirjoittamisen vuoksi, liitä hakemukseen erityisopettajan, psykologin, puheterapeutin tai lääkärinlausunto. Ylioppilastutkintolautakunnan päätös lukivaikkeudestasi voidaan hyväksyä sellaisenaan ilman lääkärintodistusta tai muuta lausuntoa, jos päätöksestä käy ilmi, että sinulle on myönnetty tukitoimia ylioppilaskokeen suorittamiseen. Tällöin ylioppilaskokeen suorittamiseen myönnettyjen tukitoimien pitää olla samat, joita haet valintakokeeseen.
  - Asiantuntijalausunnon voimassaoloaika katsotaan tapauskohtaisesti riippuen vamman, sairauden tai oppimisvaikeuden pysyvyydestä. Lähtökohtaisesti lausunto pysyvästä vammasta tai sairaudesta otetaan huomioon, jos olet saanut sen 16-vuotiaana tai sen jälkeen.
  - **Älä lähetä yliopistolle alkuperäisiä todistuksia, lausuntoja ja muita asiakirjoja, joilla todennat yksilöllisten opintojärjestelyiden tarpeesi.** Yliopisto ei palauta kopioita, vaan tuhoaa ne suosituksen laatimisen jälkeen.

4. Toimita hakemuksesi siihen tiedekuntaan, jonka pääaineopiskelija olet. Jos olet avoimen yliopiston opiskelija, toimita hakemus siihen tiedekuntaan, jonka opintoja suoritat. Voit lähettää hakemuksesi myös paperipostilla. Yhteystiedot löydät otsikon Toimijat ja tehtäväjako alta.
5. Jos tarvitset opiskelussasi terveydenhuollosta saatuja apuvälineitä, henkilökohtaista avustajaa tai opaskoiraa, voit käyttää niitä opetustilanteissa ilman erillistä suositusta. Kerrothan tästä opettajalle etukäteen, ettei tilanne tule hänelle yllätyksenä. Suositus on kuitenkin tarpeen silloin, jos tarvitset pienryhmätilan tai erillisen tenttitilan ja käytät siellä apuvälineitä tai henkilökohtaista avustajaa.
6. Jos tilanteesi edellyttää tai haluat, järjestetään mahdollisista yksilöllisistä järjestelyistäsi verkostokeskustelu.
  - Keskustelussa pohditaan, mitä järjestelyjä tarvitset ja kuinka pitkäksi aikaa. Lisäksi arvioidaan järjestelyjen toteuttamista. Keskustelussa sovitaan myös mahdollisesta seurannasta.
  - Keskusteluun voi lisäksi osallistua oppiaineesi edustus ja tarvittavia asiantuntijoita (esim. opintopsykologi). Keskusteluun voi osallistua myös tukihenkilö, joka voi olla kuka tahansa haluamasi henkilö.
  - Tarvittaessa keskustelusta voidaan laatia muistiinpanot. Muistiinpanoihin kirjaetaan keskustelussa läpikäytyt asiat ja niissä neuvotaan sinua opintojesi suorittamisessa.
7. Saat kirjallisen suosituksen yksilöllisistä järjestelyistä uef-sähköpostiisi.
  - Suosituksen antaa sen tiedekunnan opetuksesta vastaava varadekaani, jonka opinnoista on kyse. Kielikeskuksen ei tarvitse tehdä erillistä päätöstä, jos tiedekunnan päätös on jo olemassa. Kielikeskuksessa omassa opetuksessa tarvittavista lisäjärjestelyistä voi sopia erikseen.
  - Suositus voi koskea kaikkea opetusta ja olla voimassa koko opintojesi ajan. Suositus voidaan laatia myös määräaikaiseksi ja koskemaan tiettyjä opintoja. Yksilöllisiä järjestelyitä voidaan tarkastella uudelleen tarpeen vaatiessa.
  - Sinulla on velvollisuus ilmoittaa, mikäli olosuhteissasi tapahtuu yksilöllisiin järjestelyihin vaikuttavia muutoksia (esim. toipuminen vammasta).
8. Jotta sinulle suositellut yksilölliset järjestelyt voidaan tehdä, sinun tulee pyytää niiden toteuttamista viimeistään 10 päivää ennen opetusta/opintosuoritusta näyttämällä suositusta tai lähettämällä se opettajalle uef-sähköpostilla.
9. Mikäli käytät yksilöllisenä järjestelynä omaa apuvälinettä, esim. tietokonetta, yliopistolla on oikeus tarkistaa laitteen tiedostot ja ohjelmat mm. ennen tenttitilaisuuden alkua.
10. Ongelmatilanteissa ole yhteydessä tiedekuntasi yhteyshenkilöön. Yhteystiedot näet otsikon Toimijat ja tehtäväjako alta.

Ohjeet opettajalle

Yksilöllisillä opintojärjestelyillä henkilö, jolla on vamma tai terveyshaitta, saatetaan yhdenvertaiseen asemaan suhteessa muihin opiskelijoihin. Järjestelyt kohdistuvat opintojakson suoritustapoihin, mutta ne eivät muuta opintojakson osaamistavoitteita.

Yksilöllisiä opintojärjestelyjä toteutetaan silloin, kun opiskelijalla on esittää suositus opintojärjestelyistään.

- Opiskelijan on pyydettävä hänelle suositeltujen yksilöllisten järjestelyiden toteuttamista viimeistään 10 päivää ennen opetusta tai opintosuoritusta (ml. tentti)
- Tyypillisimmillään opiskelija toimittaa suosituksen sinulle sähköpostilla. Opiskelija voi myös näyttää suositustaan sinulle.

Opiskelijan suosituksesta ilmenee, millaisia yksilöllisiä opintojärjestelyjä hänelle suositellaan.

- Tyypillisesti suositukseen sisältyy yksiselitteisiä yksilöllisiä järjestelyjä, kuten lisäaika tenttiin.

Esimerkkejä: "Opiskelijalla suositellaan 1.5 kertaista tenttiaikaa." "Opiskelijalla on oikeus videoida opetusta." "Opiskelija saa käyttää ruudunlukuohjelmaa." "Opetukseen osallistuu opiskelijan lisäksi opiskelijan avustaja."

- Suositus sisältää varsin usein väljiä muotoiluja, joiden perusteella voit toteuttaa juuri sinun opintojaksollesi pedagogisesti perustelluimman **ja** opiskelijan terveydentilan huomioivan yksilöllisen järjestelyn. Suositus sisältää siis runsaasti pedagogista harkintavaltaa, joka perustuu siihen, että sinä pystyt parhaiten arvioimaan, miten eri tavoin opintojakson osaamistavoitteet ovat saavutettavissa.

Esimerkki: "Opiskelija sopii opettajan kanssa opintojakson opintojaksokuvauksesta poikkeavista suoritustavoista."

Huomioi, että yksilöllisissä järjestelyissä on usein kyse yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaisista kohtuullisista mukautuksista. **Koulutuksen järjestäjän on tehtävä asianmukaiset ja kulloisessakin tilanteessa tarvittavat kohtuulliset mukautukset, jotta vammaisen henkilö voi saada koulutusta yhdenvertaisesti muiden kanssa** (yhdenvertaisuuslaki 15.1 §). Kohtuullisten mukautusten epääminen on yhdenvertaisuuslaissa tarkoitettua syrjintää (yhdenvertaisuuslaki 8.2 §).

Yksilöllisten opintojärjestelyiden toteuttaminen ei tarkoita kurssin vaatimustason tai osaamistavoitteiden laskemista. Yksilölliset opintojärjestelyt mahdollistavat opiskelijalle tasavertaisen osallistumisen opetukseen ja osaamisensa näyttämiseen. Viimekädessä kurssin opettajan vastuulla on, että osaamistavoitteet säilyvät samana kaikille opiskelijoille.

Suositus ei sisällä tietoja opiskelijan terveydentilasta tai esimerkiksi lääkärinlausuntoa. Et voi myöskään kysyä opiskelijalta näitä salassa pidettäviä tietoja.

Kiinnitä huomiota hienotunteisuuteen yksilöllisiin opintojärjestelyihin liittyvissä tilanteissa. Tämä tarkoittaa, ettei yksilöllisiin opintojärjestelyihin tule kiinnittää tarpeetonta huomiota esimerkiksi muiden opiskelijoiden edessä.

Jos sinulla on kysyttävää yksilöllisten järjestelyiden toteuttamisesta, voit olla yhteydessä tiedekuntasi yhteyshenkilöön. Yhteystiedot näet otsikon Toimijat ja tehtävänjako alta.

Muistathan, että opintojakson vastuuopettajalla on mahdollisuus myöntää opiskelijalle poikkeus opetussuunnitelman mukaisesta suoritustavasta. Tästä määrätään yliopiston opintojohtosäännössä. Poikkeukselle on oltava erityisen painava syy. Voit siis reagoida vaikkapa opiskelijan lyhytaikaiseen sairauteen (esim. flunssa, vastatauti, korona) tai opiskelijan hankaan elämäntilanteeseen (esim. lähiomaisen kuolema tai vakava sairastuminen) sopimalla opiskelijan kanssa poikkeavasta tavasta suorittaa opintojakso. **Opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu täyttyy, kun opiskelija saavuttaa opetussuunnitelmasta poikkeavalla suoritustavalla/suoritustavoilla opintojaksolle asetetut osaamistavoitteet.**

Toimijat ja tehtävänjako

Itä-Suomen yliopistossa toteutetaan *verkostotoimijamallia*. Tavoitteena on, että opiskelijoita ohjaavat henkilöt voivat yhteistyössä opiskelijan kanssa ratkoa esteettömyyteen liittyviä kysymyksiä.

Esteettömyyttä koordinoi yliopistossa opiskelijoiden opiskelukyky- ja hyvinvointityöryhmä (HYRY). Käytännön asioita hoitaa ja valmistelee HYRYn alaisuudessa toimiva ja eri toimijoista koostuva esteettömyysverkosto.

Esteettömyyden vastuuhenkilö raportoi yksilöllisten järjestelyiden tilastot vuosittain HYRYlle ja yliopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnalle.

Keskeisiä toimijoita yksilöllisissä järjestelyissä ovat

- Opiskelijoiden opiskelukyky- ja hyvinvointityöryhmä (HYRY)
- Kampusten esteettömyysyhdyshenkilöt
- Opiskeluhyvinvoinnin asiantuntijat
- Tiedekuntien yhteyshenkilöt
- Opintopsykologit
- Oppiaine/Laitos/Erillislaitos
- Hakijapalvelut
- Tilapalvelut
- ISYY
- YTHS

Toimijoiden roolit kuvataan Kamussa ja Heimossa.

Yksilöllisten opintojärjestelyiden seuranta

Yksilöllisten opintojärjestelysuositusten ja valintakokeisiin liittyvien yksilöllisten järjestelyiden määrällistä ja laadullista toteutumista käsitellään vuosittain. Toteutumista seuraa esteettömyysverkosto opiskelijoiden opiskelukyky- ja hyvinvointiryhmän HYRYn johdolla.

Esteettömyysverkosto myös esittelee tarvittavat tunnusluvut ja kehitysehdotukset opetus- ja ohjausneuvostolle sekä opintopalveluille. Esittelyn pohjaksi tiedekunnat, Kielikeskus ja Avoin yliopisto tekevät yhteenvedot hakemusten määrästä, järjestelyjen suosituserusteista (lukihäiriö, neurologinen oppimisvaikeus, muu) ja evätyjen hakemusten määrästä. Vastaavasti tilastot tuotetaan tiedekunnittain myös opiskelusta vuosittain ja raportointi tapahtuu alkuvuodesta esteettömyyttä koordinoivalle henkilölle. Koordinoiva henkilö raportoi tilastot vuosittain edelleen HYRYlle ja yliopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnalle.

Oppiaineissa on hyvä seurata yksilöllisten järjestelyjen tarvetta mm. opiskelijan kanssa käytävän HOPS-keskustelun yhteydessä vuosittain, jotta havaitaan, onko tarve yksilöllisiin opintojärjestelyihin muuttunut.